

UMBERTO ECO: IME ROŽE

»Stat rosa pristina nomine, nomine nuda temenus.«

(Roža obstaja samo zaradi svojega imena.)

1. ŽIVLJENJEPIS

Umberto Eco se je rodil leta 1932 v Alessandrii (Italija). Leta 1954 je končal študij filozofije in se začel ukvarjati z novinarstvom. Leta 1961 je pomagal pri ustanovitvi časopisa *Mercatré*. V letih 1966 in 1969 je bil profesor vizualnih komunikacij v Firencah, leta 1971 pa je postal profesor semiotike na univerzi v Bologni. Kot pisatelj je bil sprva znan le v ožjem krogu stokovnjakov po svojih duhovitih esejih. Leta 1981 je z romanom *Il nome della rosa* (Ime rože) zaslovel po vsem svetu. Precejšnjo pozornost je zbudil leta 1988 tudi z romanom *Il Pendolo di Foucault* (Foucaultovo nihalo). Tudi delo *Baudolino* (2000) je doseglo velik uspeh. Eco objavlja dela o aktualnih filozofsko – teoloških in moralnih vprašanjih. Najbolj znana med njimi so *Opera aperta* (Odprto delo, 1962), *La struttura assente* (Definicija umetnosti, 1968), *A Theory of Semiotics* (Teorija semiotike, 1976) in *I limiti della interpretazione* (Meje interpretacije, 1990).

2. OBNOVA

Mladi menih Adson in njegov učitelj Viljem iz Baskervilla sta na prošnjo opata prišla v eno najmogočnejših italijanskih opatij takratnega časa, ker je tam na nenavaden način umrl eden izmed menihov. Opat je zaupal Viljemovi bistroumnosti in na njegovo prošnjo je skupaj s svojim novicem začel raziskovati nenavadno smrt. Opatija se je lahko pohvalila tudi s tem, da je imela največjo krščansko knjižnico. Knjižnica je bila edini kraj, kamor Viljem in Adson nista mela vstopa, zato je Viljem že na začetku menil, da je vse nekako povezano z njo. Viljem je bil skoraj prepričan, da je mladi menih naredil samomor. V naslednjih nekaj dneh se je zgodilo še nekaj bizarnih smrti in Viljem ugotovi, da v tej opatiji ni nič kot se zdi na prvi pogled. Podnevi so vsi živeli v miru, zdeli so se povsem predani veri in svojemu delu. Ponoči pa so prišle na dan različne spletke in izredno nenavadni dogodki. Medtem, ko je Viljem vse svoje misli posvetil raziskovanju in odkrivanju resnice, je Adson na nek način iskal sebe. Podvomil je v pravilnost odločitve, da zapusti Melk in odide z Viljemom po svetu. Kljub svoji zaobljubi, da se ne bo predajal mesenim užitek, neke noči doživi telesno združitev z dekletom iz bližnje vasi. Lačna deklica se je prodala pokvarjenim menihom za hrano, saj bi drugače umrla od lakote. Adsonu pa se je podarila, ker ji je bil všeč in se je vsaj enkrat čutila ljubljeno. Adson je ni mogel pozabiti in se je večkrat spraševal o pomenu prave ljubezni. Tačas Viljem opazi, da imajo vsi umrli počrnele jezike in črne prste na rokah. Vsi menihi so umrli v zelo nenavadnih okoliščinah. Prvi je naredil samomor, drugega so našli v prašičji krvi, tretji se je utopil v kopeli. Na podlagi teh sledih se je zdelo, da so bili verjetno zastrupljeni in zato Viljem sumi tudi zeliščarja, ki pa nasledni umre, ker je našel predmet, ki je povzročil toliko smrti. Poleg nenavadnih umorov spremljamo tudi politično dogajanje med duhovščino. Vsi mogočneži Cerkve so se

bali heretikov in spreved kardinalov oziroma papežu ljubih ljudi je prišel tudi v to opatijo. Hoteli so prevzeti nadzor nad dogajanjem in zato so razkrinkali dva meniha, ki sta včasih bila na strani heretikov. Dekle, ki se je predalo Adsonu, so obtožili čarovništva, ker se je ob nepravem času znašla na opatijskem ozemlju. Razkrili so tudi nemoralnost prvih dveh umrlih menihov, saj sta imela zelo intimno razmerje. Papeževa družčina je potem, ko je nekatere obsodila na smrt in zamajala opatov položaj, odšla. Viljem je ugotovil, da je za smrt neposredno kriva knjiga, ki jo je nekdo zastrupil. Že dokaj zgodaj se mu je posvetilo, da za vsem tem stoji slepi menih Jorge, ki je vsem napovedoval prihod Antikrista in označeval smeh kot hudičevo orodje. S pomočjo Adsona in njegovih povsem slučajnih namigov se Viljem dokoplje do skrivnosti opatijske knjižnice, ki naj bi jo vedel samo bibliotekar, ki je bil tudi umorjen. S pomočjo svojega pomočnika razvozla vse uganke. Ugotovila sta, da je Jorge že pred veliko leti zeliščarju ukradel smrtonosen strup in z njim premazal nekatere strani v prepovedani knjigi. Več desetletij je vladal opatiji, saj so bili opat, bibliotekar in vsi ostali le njegove nemočne lutke. S svojim izjemnim umom si je vsakogar podredil. Na koncu je zvalil Viljema in Adsona v najbolj prepovedani del knjižnice, ker je opazil, da ga je Viljem že zdavnaj razkrinkal. S svojim detektivskim mišljenjem je Viljem ugotovil, da so si vsi, ki so brali grške strani v prekleti knjigi, s prsti nosili strup v usta. Jorge je ubil tudi opata, ker ga je začel ogrožati in potem je še sam začel jesti zastrupljene liste. Iz maščevanja je prevrnil svetilko, da je tako opevana knjižnica začela goreti in po treh dneh je zgorela celotna opatija. Veliko ljudi je umrlo. Viljemu in Adsonu je bilo žal samo za neverjetnim znanjem, ki ga je vsebovala opatija. Povsem na koncu so se razšle tudi poti Viljema in Adsona. Viljem je po nekaj letih umrl za posledicami kuge. Adson pa se je vrnil v Melk in se odločil zapisati vse spomine na to neverjetno bivanje v nekoč najbogatejši opatiji tistega časa, od katere so ostale samo redke ruševine prerasle z bršljanom.

3. ZNAČILNOSTI DELA

Delo ima elemente zgodovinskega, ljubezenskega, filozofskega in grozljivega (gotskega) romana.

Roman je najobsežnejša in najbolj razvita oblika proze. Je umetniško leposlovno delo, ki v širšem obsegu problemsko rešuje pomembno življenjsko vprašanje.

Delo uvrščamo v obdobje postmodernizma.

4. ZANIMIVOSTI

Po knjižni predlogi so leta 1986 posneli tudi film z enakim naslovom.